

Конспект по История на държавата и правото

1. Предмет, метод и периодизация на историята на държавата и правото. Извори
2. Развитие на държавността и модели за управление в древна Елада. Полисът като особена форма на социално-икономическа и политическа организация на обществото.
3. Особености на атинската демокрация. Институции и държавни длъжности в древна Атина.
4. Компетенции и особености на Народното събрание. Съветът на 500-те.
5. Атинската Колегия на архонтите. Ареопаг. Хелиея (особен съд). Законодателна процедура. Съдебна процедура. Остракизъм
6. Законите на Драконт (621 г. пр. Хр.) – първите писани закони в древна Гърция. Законите на Солон (638 – 559 пр.Хр.) и на Клистен (525-524 пр.Хр.)
7. Правно положение на лицата в древна Атина. Правоспособност и дееспособност.
8. Държавни институции и олигархичното управление на Спарта. Причини и резултати от Пелопонеската война
9. Характеристики на държавното управление и на правното устройство на древен Рим. Римското право. Разпадането на Западната римска империя.
10. Предела на действие на правото на новопоявилите се варварски държавни формации след разпадането на Западната римска империя. Обществено устройство на германските племена.
11. Характерни черти на старото германско право. Кралството на франките при Меровингите и при управлението на Карл Велики
12. Свещената римска империя. Узаконяване на германското конституционно (държавно) право. Опити за централизация на властта.
13. Възникване и развитие на английската средновековна държава. Англия преди и след Нормандската династия. Феодалната система.
14. Самоуправлението през Средните векове. Великата харта на свободите в Англия (1215 г.). Участие на представители на градовете в управлението в Англия, Франция, Испания, Нидерландия.
15. Развитие на държавата и правото в средновековния Изток. Арабският халифат и ислямското право през Средновековието. Китай, Индия, Япония.
16. Развитие на държавното и правото в страните от Америка и Африка през Средновековието.
17. Държавно-правно развитие на Източната римска империя (Византия). Особености на държавното устройство на страните, повлияни от византийското културно наследство.
18. Периодизация на историята на българската държава и право. Извори. Извори за езическия период. Крумовото законодателство. Отговорите на папа Николай I по запитванията на българите.
19. Закон за съдене на людетe (ЗСЛ) – обща характеристика и предметно съдържание на закона. Теории за произхода на ЗСЛ. Обосноваване старобългарския произход на ЗСЛ.

20. Еклога – обща характеристика и предметно съдържание. Съотношение между Византийската и Славянската Еклога.
21. Земеделският закон. Български царски грамоти от XIII – XIV в. Синтагма на Матей Властар. Други извори.
22. Възникване и развитие на Първото българско царство (VII – XI в.). Държавно политическо устройство през езическия период. Покръстването и неговите последици.
23. Второ българско царство (XII-XIV в.). Обществено-политическо устройство и държавни институции. Органи на централното управление и на местната администрация.
24. Социална структура на Второто българско царство. Особености в развитието на феодалните отношения. Патримониално-теократичната концепция за царската власт
25. Възникване, развитие и обща характеристика на българското средновековно право.
26. Правото на поземлена собственост в българската средновековна държава. Феодалните имунитети (XIII – XIV в.).
27. Договорно (облигационно) право в средновековна България. Видове договори. Сключване на договорите - форма и съдържание.
28. Правно положение на лицата в средновековна България. Правен статут на българското население и на чужденците. Правосубектност.
29. Брак и семейни отношения в средновековна България. Предпоставки и пречки за сключване на брак.
30. Наследяване по обичайното и по екложното право. Наследяване по закон и по завещание. Наследствени класове.
31. Наказателно право в средновековна България. Видове престъпления. Субекти на престъплението. Колективна наказателна отговорност. Видове наказания
32. Съдоустройство и съдебен процес в средновековна България. Съдебни органи. Доказателствени средства. Свидетелски показания
33. Държавно устройство, развитие и характерни черти на Османската империя XV-XIX в. Правомощия на султана. Висши държавни служители. Административно-териториално деление. Социална структура
34. Османската правна система. Обща характеристика. Светско право и съдоустройство след Танзимата.
35. Право на поземлена собственост в българските земи през XV-XIX в. Военно-ленната система.
36. Форми на поземлена собственост според Закона за земите от 1858 г.
37. Ликвидиране на военно-ленната система и формиране на чифликчийска собственост.
38. Българското обичайно право XV-XIX в. – обща характеристика. Фактори за съхраняването.
39. Българското обичайно облигационно право през периода XV – XIX в.
40. Българското обичайно семейно и наследствено право през периода XV – XIX в.
41. Българското обичайно наказателно право през периода XV – XIX в.
42. Съдоустройство и съдопроизводство по българското обичайно право през XV – XIX в.

43. Формиране и развитие на руската държава. Киевска Рус, Московското княжество. Руската правда.
44. Новото време – обща характеристика, фактори за прехода към Модерността, периодизация. Характеристики на буржоазната държава и нейната правна система. Особености на прехода в Западна и в Източна Европа и в неевропейския свят.
45. Преходът от абсолютна към конституционна монархия в Англия. Славната революция. Законът за правата от 1689 г.
46. Развитие на отношенията между краля и парламента и между парламента и Тайния съвет. Възникване и развитие на английския парламентаризъм.
47. Узаконяване на германското конституционно (държавно) право.
48. Възход на Руската империя. Реформите на Петър I. Отмяна на крепостното право (1861 г.). Съдебната реформа от 1864г.
49. Американската революция. Войната за независимост и образуване на Конфедерацията на североамериканските щати. Конституцията от 1787г.
50. Великата френска революция. Етапи. Декларацията за правата на човека и гражданина и Конституцията от 1791 г.
51. Разпускане на Националната асамблея и свикване на Законодателно събрание. Якобинската диктатура.
52. Френската империя и промените в Европа при управлението на Наполеон Бонапарт. Кодификация на френското право. Наполеонов кодекс. Наказателен кодекс. Търговски кодекс.
53. Ерата на реформите в Османската империя. Светско право и съдоустройство след Танзимата. Форми на поземлена собственост според Закона за земите от 1858 г. Ликвидиране на военно-ленната система и формиране на чифликчийска собственост.
54. Формиране на системата на англо-саксонското (общото/прецедентното) право. Етапи. Норми на справедливостта. Статутно право.
55. Изграждане и характерни черти на романо-германското (континенталното) правно семейство.
56. Възстановяване на българската държавност след Освобождението. Сан-Стефански прелиминарен договор. Берлински договор.
57. Временно руско управление в Княжество България. Статут и управление на Източна Румелия
58. Държавно устройство на Княжество България според Търновската конституция. Конституиране и състав на Учредителното събрание. Конституционният принцип за „разделението на властите“ в Търновската конституция.
59. Правомощия на монарха в изпълнителната, законодателната и съдебната власт.
60. Органи на изпълнителната власт според Търновската конституция. Министерски съвет, министерства. Министерска отговорност.
61. Органи на законодателната власт според Търновската конституция. Велико и обикновено народно събрание – конституиране и правомощия.
62. Организация на съдебната власт в Княжество България.

63. Правен режим на поземлената собственост след Освобождението.
64. Реципиране на новобългарското частно право.
65. Създаване на новобългарското облигационно право
66. Създаване на новобългарското семейно и наследствено право
67. Създаване на новобългарското търговско право
68. Създаване на новобългарското вещно право
69. Създаване на новобългарското наказателно право
70. Създаване на новобългарското гражданско и наказателно съдопроизводство
71. Законодателство относно печата.
72. Административното правосъдие в царство България.
73. Създаване и развитие на промишленото и трудово законодателство.
74. Развитие на частното право в началото на XX в.
75. Законодателство за местното управление и самоуправление.
76. Съдебната власт в Третото българско царство. Общи и специални съдилища.
Върховен касационен съд. Начало на административното правосъдие. Върховен административен съд
77. Реформите на правителството на БЗНС. Аграрна реформа.
78. Законодателство на БЗНС, свързано с трудовата повинност. Съдебна реформа.
Резултати от реформите на БЗНС
79. Българската държава и право при управлението на Демократическия сговор и Народния блок (1923 – 1934 г.). Политически промени след държавния преврат на 9 юни 1923 г.
80. Изключителното наказателно законодателство 1924-1944 г. Засилване на държавната намеса в икономиката.
81. Социално законодателство. Промени в стопанското законодателство при управлението на Народния блок. Закон за предпазния конкордат
82. Промени в механизма на българската държава след 19 май 1934 г. Държавният преврат на 19 май. Управление с делегирано законодателство. Преустройство на административно-териториалното деление. Ликвидиране на общинското самоуправление, партийно-политическите организации и тяхното имущество.
83. Българската държава и право в навечерието и по време на Втората световна война. Антиеврейско законодателство.
84. Налагане на двуполюсният модел след Втората световна война. Западна Европа и САЩ по пътя на следвоенното възстановяване.
85. Държавно развитие на страните от Централна и Източна Европа преди и след промените от 1989 – 1990 г. Разпадането на Съветския съюз и отражението му в света.
86. Българските конституции и конституционни проекти след 9 септември 1944

ЛИТЕРАТУРА:

1. Основна:

1. Владикин, Л. Общо учение за държавата. Булреал 2000, 2007;
2. Владикин, Л. Организация на демократичната държава. Сиела, С., 2014;
3. Вълчев, Д., Обща теория на държавата., С., 2013
4. Бакалов, Г. Византия. Лекционен курс. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2006.

5. Давид, Р. Камилла Жоффре – Спинози. Основные правовые системы современности. М., 1998
6. Здравкова, З. Всеобща история на държавата и правото. Силистра, РИТТ, 2002.
7. Йочев, Е. Съдоустройството в България. История, принципи, институти (1879-1944) г. Русе, 2012.
8. Йочев, Е. История на законодателството на Княжество България. Русе 2006.
9. Луун, Хендрик ван. История на човечеството. ИК Световна библиотека, 2019
10. Монева, Ст. Атинската демокрация. УИ „Св. Кл. Охридски“, С., 2009.
11. Николов, Й. История на Средновековния свят. Част 1-2. АИ „Проф. Марин Дринов“, С., 2000 - 2002
12. Правната система и Американската конституционна демокрация. Под ред. на М. Франковска и Албърт Мелоун. УИ „Св. Кл. Охридски“, С., 1993.
13. Токушев, Д. История на българската средновековна държава и право. Сиби, 2009.
14. Токушев, Д. История на новобългарската държава и право. С., 2001.
15. Торбов, Ц. История и теория на правото. БАН, С., 1992.
16. Херцог, Р. Държавата през ранните времена. Лик, С., 1997.
17. Христофоров, В. Гражданско и търговско право на капиталистическите държави. НИ, С., 1991.
18. Чолов, Р. Римско частно право. Сиела, С., 2000.

2. Допълнителна

1. Алексиев, Вл. Основи на история на славянско право. С.: Университетска печатница, 1946.
2. Ангелов, Д. История на средновековната българска държава и право. С. 1992.
3. Андреев, М., Ф. Милкова. История на българската феодална държава и право. С. 1993.
4. Авдиев, В. И. История на Древния Изток. НИ, С., 1989.
5. Манолова, М. История на държавата и правото. Трета българска държава 1878-1944. С. 2001.
7. Неделева, П. Антиеврейското законодателство в България през Втората световна война. С. 2013.
8. Петрова, Г. История на българската държава и право. Част първа. Средновековие. Сиби, С., 2008.
9. Drubber, M. and C. Tomlins, The Oxford Handbook of Legal History, Oxford University Press, 2018

Съставил:.....

/ Доц. д-р М. Желева /